Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

14 МАЙ, ШАНБА. № 94 (842).
Сотувда эркин нархда. 1994 ЙИЛ

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 13 май куни Буюк Британиянинг «Лонро» компанияси президенти Дитер Бок ва шу компания директори Жон Платс-Милсни қабул қилди.

Ислом Каримов «Лонро» компанияси билан ўзбек ишбилармонлари ўртасидаги алоқалар кенгайиб бораётганини таъкидлар экан, бу ҳамкорлик янада самарали бўлиши учун қилинажак ишлар хусусида мулоҳазалар билдирди. Компания иштирокида мамлакатимиз ер ости бойликларини қазиб олиш ва Тошкент шаҳрида олий даражали меҳмонхона қуришни амалга оширадиган қўшма корхонани ишга тушириш муддатлари, ҳамкорликдаги лойиҳаларни маблағ билан таъминлашни зиммасига олган халқаро молия корпорациясининг режалари билан қизиқди.

«Лонро» президенти жаноб Дитер Бок ва компания директори Жон Платс-Милс самимий қабул ва меҳмондўстлик учун миннатдорлик билдириб, тегишли вазирликлар, идоралар билан музокаралар жуда самарали бўлганини қайд этдилар. Улар ишончли ҳамко[illegible] сифатида фаолият бошлаш ниятида эканликларини айтиб, Президент Ислом Каримов билдирган мулоҳазалар ниҳоятда ўринли эканини таъкидладилар.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов ва Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков иштирок этди.

СУРАТДА: қабул пайти. Р. НУРИДДИНОВ тасвири. (ЎзА).

УЮШМА ҚУРУЛТОЙИ

Ўзбекистон зиёлилари илмий-маърифий уюшмасининг навбатдан ташқари қурултойи бўлди. Қурултой қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказини ташкил этиш тўғрисидаги Фармони тарихий аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлашди.

Йиғилишда Фармоннинг жамиятимиз тараққиётига, истиқлол ғояларига, мустақиллигимизни мустаҳкамлашга қўшадиган улкан ҳиссаси эътироф этилди ва Ўзбекистон зиёлилари илмий-маърифий уюшмасини тугатиш ҳамда унинг фаоллари бундан буён «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази таркибида иш юритиши ҳақида қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

МАЪНАВИЯТ МЕҲРОБИ

Республика Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказини ташкил этиш тўғрисидаги Фармони кўпчиликни умуминсоний ҳамда миллий қадриятларнинг аҳамияти хусусида мушоҳада юритишга даъват этмоқда.

Эсласангиз, Тошкентнинг Бешоғоч даҳасида жойлашган Муқимий номидаги театр пештоқига бино 1943 йилда қурилгани битилган. Маълумки, у вақт уруш айни қизиган, очлик, жудолик ҳаддан ошган, кўз ёши қуриб, ўрнига қон сизаётган оғир йиллар эди. Баъзилар театр пештоқидаги битикни ўқиганда томошахона қуришга сарфланган маблағ муҳтожлик гирдобида қолган бева-бечораларга тақсимлаб берилса савоб бўлмасмиди, деб таажжубланиши мумкин. Ваҳоланки, мазкур иморатнинг қурилиши, биринчидан, ҳаёт-мамот ҳал этилаётган паллада ҳам жамиятнинг таянчи — маданият ва санъатга эътиборни ифодаласа, иккинчидан, кишиларнинг эртанги кунга, ғалабага умид-ишончини мустаҳкамлаган.

Ўша йиллари ботирлар, паҳлавонлар юртининг ўтмишдаги қаҳрамонлиги, фидойилиги, миллий қадриятлари тўғрисида кўплаб асарлар яратилди. Ўзбекистон Шарқ маданиятининг энг яхши анъаналарини давом эттириб, меҳмондўстлик ва аҳиллик эшигини очди. «Сен етим эмассан» дея бошпанасиз минглаб турли миллат вакилларини қайноқ бағрига олди. Халқимизнинг маънавияти ва инсонпарварлигини яна бир карра намоён этди.

Истиқлол қуёши юз кўрсатгач, тарихимизнинг маън этилган саҳифаларидан, унутилаёзган миллий қадриятларимиздан баҳраманд бўлдик. Биз номини унутган олиму уламоларимиз, адибларимиз ва саркардаларимизнинг маънавий хазинаси халққа қайтарилди, эзгу урфу одатларимиз тикланди.

Баъзилар ўз тарихининг авра-астаридан бурга қидириб, боболари руҳини чирқиратиб юрган бир пайтда мамлакатимиз тарихига тош отилмади, қора бўёқ чапланмади. Тўғри, хатолардан кўз юммадик, аммо уларни такрорламасликнинг чораси ҳам кўрилмоқда. Юртимизда Амир Темур, Улуғбек, Навоий, Бобур, Яссавий ва Термизийлар руҳи шодмон кезиб юргани саодат эмасми?

Истиқлолга эришган ёш давлатимиз ҳозир мураккаб ўтиш даврини бошдан кечирмоқда. Мустақилликнинг дастлабки кезларидаёқ, Президент Ислом Каримов «Бозор иқтисодиёти деб инсон маънавиятини унутиш гуноҳ бўлади. Нуқул пул ва фойда кетидан қувсанг-да, аммо одамларимиз руҳан қашшоқ бўлиб қолса, бундай жамиятнинг ҳеч кимга кераги йўқ», деган эди.

Юртбошимиз деярли ҳар нутқида бу фикрни қайта-қайта таъкидламоқда. Уни мазмунан бойитиб, амалиётга татбиқ этиш чораларини изламоқда.

Дарҳақиқат, бозор иқтисодиёти ҳуқуқ ва эркинликлар айрим одамларни довдиратиб қўйди. Улар енгил-елпи йўл билан пул топиш мақсадида ўзини ҳар куйга солаётир. Бозору кўча-кўйларда асл тижоратчидан кўра майда чайқовчи, олибсотар қўзиқориндай кўпайиб кетди. Ҳатто аёллар бир этак боласини эрига ташлаб, қопу жомадонни елкалаб элма-эл изғиб, молдунё орттиришга ружу қўйди. Аммо, умид қиламизки, Зебуннисо, Нодирабегим, Увайсийларнинг авлоди ўзини бу қадар ерга уришига йигитларимиз бундан буён йўл беришмас!

Республика ҳукумати юритаётган сиёсатнинг негизи халқнинг қорнини тўйдириш, истеъмол бозорини маҳсулотга тўлдиришдангина иборат эмас, балки унинг қадимий маданияти, маънавияти қайта тикланган ва ривожланган, миллий қадриятлари юксалган, фуқаролари ҳар жиҳатдан баркамол жамият қуришга қаратилгандир. Зеро, маданиятсиз, маънавий-ахлоқий қадриятларсиз жамият ва давлат узоқ яшай олмайди, таназзулга юз тутади. «Маънавият ва маърифат» маркази ана шу мақсадга хизмат қилиши одамларнинг ақлини гезлаши, истиқлолни мустаҳкамлашга, жамиятдаги нуқсонларни бартараф этишга руҳлантириши лозим.

Соғлом авлодни дунёга келтириш, ёшларни тарбиялаш, ижодкор зиёлилар, табиатнинг эҳсони — юксак қобилият соҳибларини асраб-авайлашга эътибор кучаймоқда. Бу масалалар давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Чунки давлатимизнинг буюк келажагини баркамол авлод, ноёб қобилият соҳибларисиз тасаввур этиш қийин. Тарихдан маълумки, X—XII ва XIV—XVI асрларда икки дарё оралиғидаги ватанда яшаган аждодларимизнинг маданияти, маърифатининг довруғи бутун оламга таралган, у жаҳоннинг илмий марказларидан ҳисобланган. Ана ўша анъаналарни тиклаш ва ривожлантириш янги ташкил этилган марказнинг вазифаси деб ўйлаймиз.

Ислом Каримов Олий Кенгашнинг XV сессиясида бугун ҳаёт ҳар қанча оғир бўлмасин, маънавиятимиз ва маданиятимизни унутмасликка даъват этди. Сўз фақат унга ҳомийлик ва раҳнамолик қилиш тўғрисида эмас, балки ижтимоий, маданий соҳадаги яхлит давлат сиёсатини ишлаб чиқиш ҳақида бораётганини таъкидлаб, «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази мазкур йўналишда кенг кўламли дастур ишлаб чиқишга имкон беради, деди Президент.

Марказ бетакрор қадриятларимизни, маънавият ва ахлоқийликни тиклаш, маданий меросга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш, миллий бойлигимиз ҳисобланган адабиёт ва санъат асарларини эъзозлашга, тарғиб этишга хизмат қилади, деган ниятдамиз. У мамлакат зиёлилари, ижодкорлари тўпланадиган, очиқ-ойдин фикрлашадиган, дилни поклайдиган меҳроб вазифасини ўташини, юртимиз истиқлолини мустаҳкамлашнинг яна бир асоси бўлишини истаймиз.

Зеро, Ўзбекистонимизнинг йўли маънавият ва маърифат нури билан йўғрилгандир.

Абдуқодир НИЁЗИЙ,
ЎзА шарҳловчиси.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М. БОБОХОНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ» ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йил самарали ишлагани, ёш авлодни касб маҳоратига ўргатиш ва меҳнатга ҳалол муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш соҳасидаги хизматлари учун Наманган вилоят Косонсой шаҳар фахрийлар кенгашининг раиси Маматхон Бобохоновга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 7 май.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ БЎКА ТУМАНИ МЕҲНАТКАШЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнатлари, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга шахсий ҳисса қўшганликлари ва жамоат турмушида фаол қатнашаётганликлари учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМИ»

Содиқов Дароб — «Бўстон» жамоа хўжалиги бош муҳандиси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМИ»

Ваҳобов Абдулла — туман марказий касалхонасининг шифокори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

Дубинина Валентина Яковлевна — «Тошвилоятколхозқурилиш» тресты 18-механизациялашган жамламасининг бригадири

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМИ»

Раҳматуллаев Турди — К. Йўлдошев номидаги 12-мактаб директори

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Абдулазизов Пўлат — таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонасининг гараж мудири
Аллаев Қаҳрамон — О. Йўлдошев номидаги жамоа хўжалигининг механизатори
Ғаппоров Абдуқаҳҳор Абдусаломович — «Кўкорол» жамоа хўжалиги фермер хўжалигининг мудири
Жуманазаров Деҳқон — Б. Умаров номидаги жамоа хўжалиги бригадири
Исманов Ўсар — «Туркистон» жамоа хўжалигининг раиси
Маназа[illegible] Минавар — маданият уйининг услубиётчиси
Мусаев Абдужаббор Расулович — Бўка тумани ижтимоий таъминот бўлимининг мудири
Облоқулов Турғун — пахта тозалаш заводи ишчиси
Солиев Фозил — 122-автобаза директори
Ўсарбоева Бибисора — «Бўка» жамоа хўжалиги аъзоси
Усмондиёров Умарали — шахсий пенсионер
Усмонова Розия Мавлоновна — «Ачамайли» жамоа хўжалигининг сут соғувчиси
Хўжамов Чори — Навоий номидаги жамоа хўжалиги бригадири
Шарипов Раим Латипович — пенсионер, «Маданият» маҳалла қўмитаси раиси
Эгамов Ризвонқул — «Қашқадарё» жамоа хўжалиги пиллакори
Қуролбоев Абсамат — Жамбул номидаги жамоа хўжалиги аъзоси

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 [illegible] й.

ФУҚАРО АВИАЦИЯСИНИНГ ШОНЛИ ТЎЙИ

12 май куни пойтахтнинг «Туркистон» саройида Ўзбекистон Фуқаро авиацияси ташкил этилган кунга 70 йил тўлиши муносабати билан тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Бош вазир А. Муталов республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон авиаторларига йўллаган табригини ўқиб берди. Йиғилиш иштирокчилари табрикни олқишлар билан кутиб олишди. Бош вазир ўринбосари К. Тўлаганов соҳанинг бир гуруҳ ходимини мукофотлаш тўғрисидаги Президент Фармонини ўқиб эшиттирди ва унинг номидан Ўзбекистон Республикаси нишонлари ва Фахрий ёрлиқларини топширди.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори Ғани Рафиқов тантанали йиғилиш иштирокчиларига республикамиз ҳаво транспорти тараққиётининг шонли тарихи тўғрисида гапириб берди. У дастлабки ҳаво «сўқмоқ»ларини очган жасур ва мард кишиларни эсга олди. Ўзбекистон мустақилликка эришган бугунги кунда авиаторларимиз мамлакатимизни йирик авиация давлатлари қаторига олиб чиқиш учун астойдил ишлашмоқда. Миллий авиакомпаниямиз рамзи туширилган самолётлар Пекин ва Гамбургга, Лондон ва Тель-Авивга, Деҳли ва Москвага, хуллас, дунёнинг жуда кўп йирик шаҳарларига парвоз қилмоқда. Парвозлар журғрофиясини янада кенгайтириш чоралари ҳам кўрилмоқда. Мисол учун, ҳозир «Тошкент — Нью-Йорк» йўналишида ҳаво йўли очишга тайёргарлик кўрилмоқда. Учувчилар, ҳаво транспортининг муҳандис-техник ходимлари республикамизнинг жаҳоннинг барча мамлакатлари билан иқтисодий, илмий, маданий алоқаларини ривожлантиришга кўмаклашиб, улуғвор вазифани адо этишмоқда. Бу вазифа уларнинг зиммасига улкан масъулият юклайди. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси таклиф этаётган хизматларни жаҳон андозаларига тенглаштириш учун ҳали анча иш қилиш лозим, деб таъкидлади компания бошлиғи.

Тантанали йиғилишда Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков қатнашди.

Ҳаво транспорти меҳнаткашлари учун катта концерт қўйиб берилди.

(ЎзА).

• *Ўзбекистон–Германия: ҳамкорликнинг янги қирралари*

Б. Швайгер:

ИШОНЧЛИ ДЎСТ ОРТТИРДИК

13 май куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида мамлакатимиз ҳукумати вакиллари билан Германия Федератив Республикасининг Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлиги делегацияси ўртасида якунловчи музокаралар бўлиб ўтди.

Маълумки, мазкур федерал вазирлик бош директори Бернард Швайгер раҳбарлигидаги делегация бир ҳафта мобайнида юртимизда бўлиб, турли вазирликлар ва идоралар вакиллари билан учрашди. Шунингдек, делегация аъзолари Бухоро, Урганч, Хива ва Нукус шаҳарларида бўлишди.

Вазирлар Маҳкамасидаги музокараларда ана шу учрашувлар натижаси муҳокама қилинди. Сўнгра ҳукуматлараро аҳднома ҳамда молиявий ва техник ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди. Ҳужжатларни Ўзбекистон ҳукумати томонидан республика Бош вазирининг ўринбосари Ўткир Султонов, Германия делегацияси томонидан Бернард Швайгер имзолади.

Аҳдномада Германия ҳукуматининг Ўзбекистон билан кенг жабҳада, жумладан, кадрлар тайёрлаш, қишлоқ хўжалиги, алоқа тизими, соғлиқни сақлаш соҳаларида ҳамкорлик қилиши кўзда тутилган.

— Биз бу ерда самимий ва ишончли дўстлар топдик, — деди немис делегацияси раҳбари музокаралар якунида. — Ишонаманки, дўстлигимиз қуруқ гапдан иборат бўлмайди. Бугун имзоланаётган ҳужжатлар амалий ҳамкорлигимизни мустаҳкамлашга хизмат қилади. Германия давлати бундан буён ҳам Ўзбекистон ҳукумати ўтказаётган иқтисодий ислоҳотларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди. Биз Ўзбекистон Республикаси Марказий Осиёдаги энг яқин ҳамкоримиз бўлиб қолади, деган умиддамиз.

Ҳужжатларни имзолаш маросимида Германия Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси доктор Карл Ханц Куна иштирок этди.

(ЎзА).

ОРОЛ МУАММОСИ—БАРЧАНИНГ ТАШВИШИ

Ўзбекистонга амалий ташриф билан келган ГФР Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлиги делегацияси Қорақалпоғистонда бўлди. Республика Олий Кенгашида меҳмонлар шарафига қабул маросими уюштирилди. Маросимда бир қанча вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, матбуот ходимлари иштирок этишди. Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши раиси У. Аширбеков ГФР Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт федерал вазирлигининг бош директори Б. Швайгер бошчилик қилаётган делегация аъзоларини қизғин қутлади. Учрашув пайтида томонларни қизиқтирган масалалар бўйича батафсил суҳбат бўлди.

Асосий эътибор Орол ва Оролбўйи муаммоларига қаратилди. Б. Швайгер бу муаммо Германияда кўпчиликни, жумладан Федерал канцлер Г. Колни ҳам ташвишлантираётганини айтди. Г. Коль Орол суви сатҳини сақлаб туриш ҳамда минтақада экологик вазиятни соғломлаштириш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирларга юксак баҳо бермоқда. Ҳозир ГФР ҳукумат доираларида Орол денгизи ҳавзасидаги оғир аҳволдан чиқиш учун Ўзбекистонга амалий ёрдам бериш режалари тузилмоқда. Орол муаммоларини биргаликда ҳал қиламиз, деди делегация бошлиғи.

Қабул маросимида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси Р. Йўлдошев иштирок этди.

(ҚҚАА—ЎзА).

Расмий ташриф арафасида

КУНЧИҚАР ЮРТ МЎЪЖИЗАЛАРИ

Японияни жаҳон аҳли «кунчиқар юрт» деб атайди. Чунки курраи заминнинг энг шарқий мамлакати сифатида у тонгни биринчи бўлиб қаршилайди. Япония тўғрисида таърифу тавсифлар беҳисоб. Уни мўъжизалар мамлакати, минг орол юрти ҳам деб атайдилар. Буларнинг барида жон бор.

Япон мўъжизаси ҳақида гапирганда урушдан кейинги йилларда мамлакатнинг тез суръатлар билан ривожланганини мисол қилиб келтирадилар. Атом бомбаси фожиасини бошдан кечирган, уруш туфайли иқтисодиёти тамомила издан чиққан юртнинг тарихан қисқа давр ичида жаҳондаги илғор мавқега эришуви чинакам мўъжиза. Бугунги кунда Япония саноат ишлаб чиқариши кўлами бўйича жаҳонда АҚШдан кейин иккинчи ўринни, ялпи миллий даромадни аҳоли жон бошига тақсимлаганда эса тўртинчи ўринни эгаллаб турибди. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган электрон техника маҳсулотлари, автомобиллар, тиббий анжомлар, оптика жиҳозлари етиб бормаган мамлакат йўқ. Энг янги технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этиш, корхоналарни автоматлаштириш соҳасида ҳам Япония бошқа мамлакатларга намуна бўлмоқда.

Японияда дунёга машҳур йирик компания ва фирмалар бисёр. «Мицубиси корпорейшн», «Мацусита электрик», «Марубени», «Марубени корпорейшн», «Мицуи ва ко.ЛТД» сингари корпорация ва компаниялар халқаро бизнесда катта мавқега эга. Юзлаб мамлакатларда уларнинг корхоналари ишлаб турибди. «Сумитомо банк», «Сакура банк», Экспорт-импорт банки, Токио банки каби йирик банклар мамлакат иқтисодиётини мустаҳкамлаш, хорижий мамлакатларда сармоя сарфлашни рағбатлантиришда фаол иштирок этмоқда.

Ташқи сиёсатда Япония барча мамлакатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқалари ўрнатиш йўлидан бормоқда. Иккинчи жаҳон урушидан кейин мамлакат Конституциясига мудофаа учун миллий даромаднинг бир фоизинигина сарфлаш, армия сақламаслик, тажовузкорона сиёсат юргизмаслик шартлари киритилган эди. Ҳарбий харажатларнинг кам бўлганлиги ҳам бутун кучни иқтисодий тараққиётга сафарбар этиш имконини берган бўлса ажаб эмас. Конституцияга кўра, император давлат ва халқнинг бирлиги рамзи ҳисобланади. Аммо у бевосита Вазирлар Маҳкамаси ишига аралашмайди. Ижроия ҳокимияти Бош вазир ва унинг маҳкамаси қўлида. Маълумки, яқинда рўй берган сиёсий танглик натижасида Бош вазир Морихиро Хосокава истеъфога чиқишга мажбур бўлди. Унинг ўрнига ташқи ишлар вазири, янгиланиш партиясининг раҳбари Цутому Хата Бош вазир қилиб тайинланди. Яқинда тузилган либерал партиянинг етакчиси Кодзи Какидзава эса ташқи ишлар вазири бўлди. Янги сайланган ҳукумат аъзолари ички сиёсатда мамлакатнинг иқтисодий равнақи учун, ташқи сиёсатда эса халқаро алоқаларни кенгайтириш учун курашишларини билдирдилар.

Ўзбекистон билан Япония ўртасидаги алоқалар кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Албатта, бу бежиз эмас. Японияning ниҳоятда сифатли ва замонавий маҳсулотлари, саноат жиҳозлари, техник асбоб-ускуна-

(Давоми 2-бетда).

• Биз ва жаҳон

ЯПОНИЯ ПАРЛАМЕНТИ

Япония парламенти давлат тизимида муҳим ўрин тутади. У олий ҳокимият органи, шунингдек, ягона қонун чиқарувчи давлат ташкилотидир. 1947 йил 3 майдан кучга кирган Япония Конституциясида парламент мақомлари аниқ-равшан белгилаб қўйилган. Конституцияга кўра император давлат ва халқ бирлигининг рамзи ҳисобланса-да, суверен ҳуқуқлар халққа тегишлидир. Парламент икки палатали бўлиб вакиллар палатаси ҳамда маслаҳатчилар палатасидан иборат. Палаталарнинг аъзолари бутун халқ вакиллари сифатида сайланадилар. Вакиллар палатаси маслаҳатчилар палатасига қараганда бир қатор устунликларга эга. Мамлакатда Вазирлар Маҳкамаси олий ижроия ҳокимият органидир. У парламент олдида масъул. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ҳам кенг кўламда амалга оширилади.

Император парламент тавсиясига кўра Бош вазирни, ҳукумат тавсиясига кўра Олий суд бошлиғи ва аъзоларини тайинлайди, ҳукумат аъзоларини вазифаларига тайинлайди, истеъфоларини қабул қилади. Парламентнинг навбатдаги сессиясини император чақиради. 512 ўринли вакиллар палатаси 4 йилга, 252 ўринли маслаҳатчилар палатаси 6 йилга сайланади. Агар парламент тарқатиб юборилса, вакиллар палатасининг муддати илгарироқ тўхтатилиши мумкин. Ноиблар вакиллар палатасига 130 сайлов округларидан сайланадилар. Уларнинг деярли барчаси кўп мандатлидир, улардан фақат биттасигина бундан мустасно. Округ аҳолисининг сонига қараб ҳар бир сайлов округидан иккитадан олтитагача ноиблар сайланади.

Маслаҳатчилар палатасига сайланган ноибларнинг тенг ярми ҳар уч йилда қайтадан сайланади. Юзта ноиб умуммиллий округ-навбатдаги, фавқулодда ва колатлик воситасида, қолган 152 ноиб 47 префектура бўйича сайланадилар.

Вакиллар палатаси ҳамда маслаҳатчилар палатаси навбатдаги, фавқулодда ва махсус сессияларга тўпланиши мумкин. Навбатдаги парламент сессиялари ҳар йили декабрь ойида бир марта чақирилади ва 150 кун давом этади. Навбатдаги сессия кун тартибига қўйиладиган энг муҳим қонун лойиҳаси кейинги молия йилига мўлжалланган давлат бюджети ҳисобланади. Вакиллар палатасига Вазирлар Маҳкамаси тайёрлаб, парламентга тақдим этган бюджет ҳақидаги қонун лойиҳасини биринчи бўлиб кўриб чиқиш ҳуқуқи берилган. Қуйи палатанинг юқори палата олдида янги Бош вазирни тайинлаш ҳамда халқаро битимларни муҳокама қилишда устунликларга эга. Вакиллар палатаси Вазирлар Маҳкамасига ишончсизлик ёки ишонч билдириш ҳуқуқига эга. Парламент сиёсатида бу қуйи палатанинг ғоят муҳим ҳуқуқларидан бири ҳисобланади. Маслаҳатчилар палатаси ҳукуматга ишончсизлик билдириб қарор чиқариш учун ҳуқуқий ваколатларга эга эмас.

Иккала палата раислари ва уларниг ўринбосарларига зарур тартиб-интизом ўрнатиш ҳамда кун тартибида кўриб чиқилган масалаларни амалга ошириш юзасидан чоралар кўриш вазифаси юклатилган. Парламент мажлисларида ўзларининг холис эканликларини таъминлаш мақсадида мазкур тўрт шахс одатда ўз партиялари билан ҳар қандай алоқани узадилар. Қуйи палата тарқатиб юборилган бўлса-ю, Вазирлар Маҳкамаси юқори палатанинг фавқулодда сессиясини чақирса, у ҳолда, маслаҳатчилар палатаси вақтинча вакиллар палатасининг функцияларини адо этиб туради.

Япониядаги мавжуд 47 префектурада маҳаллий бошқарувни сайлаб қўйиладиган префектура ноиблар мажлиси амалга оширади. Шаҳарлар, посёлкалар, қишлоқларда ҳам сайлаб қўйиладиган ноиблар мажлислари бор. Маҳаллий бошқарув органларидаги бош мансабдорлар префектураларда — губернаторлар, шаҳарларда — мэрлар, посёлка ва қишлоқларда оқсоқоллар аҳоли томонидан тўрт йилга сайланади. Маҳаллий бошқарув органларида турли касбдаги уч миллиондан ошиқ кишилар фаолият кўрсатадилар.

Япония парламентида деярли барча партияларнинг вакиллари бор.

Японияда барча фуқароларга ялпи сайлов ҳуқуқи берилган. Йигирма ёшга етган ҳар бир эркак ва аёл сайловларда қатнашиши мумкин. 25 ёшга етган япон фуқаролари вакиллар палатасига, 30 ёшга етган фуқаролар эса маслаҳатчилар палатасига сайланиши мумкин.

Япония Конституциясига кўра, парламент ҳукумат фаолиятини назорат қилиб туради. Халқаро шартномаларни тасдиқлайди. Япония парламенти халқ назарида катта нуфузга эга.

Анвар КАРИМОВ,
тарих фанлари номзоди.

(Давоми. Боши 1-бетда).

КУНЧИҚАР ЮРТ МЎЪЖИЗАЛАРИ

лари республикамиз бозорига кенг йўл топаётган бўлса, бизнинг пахта ва пилламиз, бу маҳсулотларнинг чиқитлари, нодир ва рангли металлар Япония томонидан бажонидил харид қилинмоқда. Республикамизда бир қанча япон компанияларининг ваколатхоналари ишлаб турибди. Кейинги пайтда турли хил йирик фирмаларнинг вакилларидан иборат 20 дан ортиқ делегация республикамизга келиб кетди. Улар турли вазирликлар ва идораларда бўлиб, ўзаро ҳамкорлик масалаларини муҳокама қилдилар.

1992 йил октябрь ойида Токио шаҳрида бўлиб ўтган халқаро конференцияда МДҲ давлатларига иқтисодий ёрдам бериш масаласи кўриб чиқилди. Япония ҳукумати бу мамлакатларга 100 миллион доллар беғараз ёрдам кўрсатиш ҳамда техник кўмак сифатида 100 миллион доллар ажратишга қарор қилганидан сўнг япон компаниялари фаол ҳаракат бошлади. Айниқса, республикамизда ташқи иқтисодий фаолиятни кучайтиришга қаратилган қонунларнинг жорий этилиши, Ўзбекистон Президентининг бу борадаги сўнгги фармонлари япон ишбилармонларининг мамлакатимизга қизиқишини янада орттирди.

Маданий соҳалардаги ҳамкорлик ҳам яхши самара бермоқда. Япониялик археологлар мамлакатимизга келиб, ҳамкасблари билан биргаликда илмий изланишларни бошлаб юбордилар. Айниқса, уларни Далварзинтепада топилган будда ҳайкали қизиқтириб қолди. Бу борадаги тадқиқотлар буддага эътиқоднинг жаҳонда ва Японияда тарқалиши йўлларини ўрганиш имконини беради, деган фикр билдирилмоқда. «Жанубий Ўзбекистоннинг қадимий ёдгорликлари» рангли альбомининг ўзбек, япон ва инглиз тилларида чоп этилиши ана шу ҳамкорликнинг дастлабки самараси бўлди. Ўзбекистон маданий-маърифий алоқалар халқаро уюшмаси доирасида амалга оширилаётган ишлар ҳам диққатга сазовор. Турли соҳа мутахассисларининг, маданият ва санъат ходимларининг ўзаро сафарлари яхши анъана бўлиб бормоқда.

Албатта, мавжуд ҳамкорлик муносабатлари икки мамлакат имкониятлари даражасида эмас. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Японияга бўлажак расмий ташрифи бу йўлда янги уфқлар очиши шубҳасиз. Сафар давомида имзоланадиган ҳужжатлар ўзаро алоқаларни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Носир МУҲАММАД,
ЎзА шарҳловчиси.

ЎЗБЕКИСТОН — ИККИНЧИ ВАТАНИМ

Мухбиримиз Тошкент давлат шарқшунослик олийгоҳининг филология факультети япон-корея филологияси кафедраси ўқитувчиси, японилик олима Цугано Рэйко билан учрашиб, юртимиздан олган таассуротлари ҳақида ўртоқлашди.

— Рэйко хоним, ўзингиз ҳақингизда, юртимизда амалга ошираётган ишларингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Мен Япониянинг Хонсю оролидаги Кобе шаҳрида туғилганман. Кобэ давлат университетини тил ва адабиёт мутахассислиги бўйича тамомлагач, ўрта мактабда бошланғич синф ўқувчиларига дарс бердим. Ишим ўзимга ёқарди. Аммо ҳаётда каттароқ ишлар қилиш, дунёни кўриш истаги билан ёнардим. Ўша пайтда инглиз тилини эмас, айнан рус тилини ўрганишга киришдим. Талабалик йилларимдаёқ Ўрта Осиё тарих ва маданиятига қизиқардим. Ўша пайтда собиқ СССР ҳақида кам маълумотга эга эдик. Антисовет пропаганда эса жуда кучли эди. Мен бу мамлакатни ўз кўзим билан кўришни орзу қилардим. Шунинг учун бўлса керак, япон-совет дўстлиги жамиятига ишга кирдим. 1990 йили Токиода Ўзбекистондаги дўстлик жамияти раиси Сайёра Султонова билан учрашиб, Ўрта Осиёга бориш ниятим борлигини айтдим. У менга бажонидил ёрдам беражагини билдирди. Токиодаги совет элчихонаси ходими билан учрашганимда у Москвага боришимни тавсия қилди. Москвани роса мақтади. Лекин мен Ўзбекистонни афзал кўрдим. Чунки бу юрт мен учун ниҳоятда сирли эди Бу мамлакат ҳақида деярли ҳеч нарса билмасдим. Мен ўз юртимга қайтгач, оила аъзоларимга Ўзбекистонда мени ниҳоятда мамнуният билан кутиб олишганини айтдим. Ўзбек хонадонларидан бирида яшадим, ўзбек халқининг урф-одатларини, анъаналарини ўрганиб, бу халқнинг маданиятига тасанно айтдим. Ўзбек пазандачилиги билан ҳам қизиқдим. Мана уч йилдирки, талабаларга япон тилидан дарс бераяпман. Ўзбек йигит-қизларининг ниҳоятда интилувчанлиги, зеҳни ўткирлиги мени қувонтиради. Уларнинг малакали мутахассислар бўлиб етишишига ишонаман. Шуни истардимки, япон талабалари ҳам ўзбек тили ва маданиятини ўргансалар, бу халқларимизни янада яқинлаштирган бўларди. Мен бу ерга келганимда япон ва ўзбек халқи ўртасидаги муносабатлар кам ривожланган эди. Мана бугунга келиб, Тошкентда Япония элчихонаси очилди. Бир нечта япон-ўзбек қўшма корхоналари ишга тушганини эшитиб, қувондим.

— Ўзбекистон сизда қандай таассурот қолдирди?

— Ўзбек халқи сабр-тоқатлилиги, меҳнатсеварлиги билан қалбимда муҳаббат уйғотди. Айниқса, бу ердаги ўзбек аёлларининг ҳаёти, турмуш тарзи менга ёқади. Ўзбек аёлларидан кўплаб дўстлар ҳам орттирдим. Бу юрт ўзининг гўзаллиги, халқининг меҳмондўстлиги билан мени мафтун этди. Мен айни кунда Ўрта Осиё театри тарихини ўрганиш юзасидан илмий иш олиб бораяпман. Бундан мақсадим шуки, япон театри билан ўзбек театри тарихини қиёслаб, ўзбек халқининг маънавий дунёсини ўрганишдир. Ўзбек тилини мукаммал ўрганишни ҳам олдимга мақсад қилиб қўйганман. Шуни истардимки, мен таълим бераётган ўзбек йигит-қизлари ёш мустақил давлат, Ўзбекистоннинг ривожланишига ўз билимлари, меҳнатлари билан улуш қўшсинлар. Бу — Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашга, япон-ўзбек муносабатларини ривожлантиришга мендек япон қизининг ҳам ҳиссаси бўлади.

«Халқ сўзи» мухбири
О. РАҲИМОВ
суҳбатлашди.

ウズベキスタンと日本の国民のみなさんがいつも幸福で平和に暮せますように！
日本と新生国ウズベキスタンの両国の相互関係が益々強化発展していきますように心から願っています。

Ўзбекистон ва Япония халқлари бахтли ва осойишталикда яшайверсинлар.

Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги ўзаро муносабатлар янада мустаҳкамланиши ва гуллаб-яшнайверишини чин дилдан тилаб қоламан!

Исикава ТАКУБОКУ

«ОСМОН МЕНИ ОҚИЗИБ КЕТДИ»

Шеърият — кўнгил манзаралари, инсонни кашф қилган сеҳрли дунё. Япон шеърияти ҳам ана шу мўъжизавий оламнинг сарчашмаларидан. У шунчалик самимий ва бокираки, бағрига чулғанганинг сайин руҳинг яшаради...

Қоронғи хонада
Ўтирганимда
Тўсатдан
Девордан чиқиб келдилар
Ҳассага таянган
Отам ва онам.

Мен онамни
Ҳазиллашиб опичлаб
олдим,
У шундай енгил эдики,
Уч одим юрар-юрмас
Йиғлаб юбордим.

Мен юксак
Чўққига чиқиб,
Кимгадир, билмайман,
Қўл силкитдим-да,
Яна қайтиб водийга
тушдим.

Кўча уфққа бориб
тақалар —
Бугун англадим;
Бекор эмас экан
Менинг
Бу кўчадан юришим.

Қалин майса босиб кетди
Кадзуката қалъасининг
харобаларини.
Майсага чўзилиб
Осмонга боқдим...
Осмон мени оқизиб кетди.

Сўрасалар
Қайғу нима деб?
Мен айтаман:
«Ман этилган меванинг
таъми».
Уни жуда эрта тотганман.

Отамнинг жаҳли
Жуда тез эди.
Неча йилки, жаҳли
чиқмайди.
«Ҳеч бўлмаса жаҳли
чиқса».
Дея ўйлайман.

Трамвайга
Тол япроғини
Олиб кирди тонгги
шаббода.
Уни тўйиб
Томоша қилдим.

Отангга ўхшама!
Отангнинг отасига ҳам!
Эшитяпсанми,
Нимани илтимос қиляпман
Сендан, қизгинам?

Қизчамни уришдим,
Ухлаб қолди
Кўзёшлари қуримай
Оғзини ним очганча.
Унинг ёноқларини узоқ
силадим.

Хуршид ДАВРОН,
таржимаси.

СЎНМАС ВУЛҚОНЛАР ОРОЛИ

Япония Шарқий Осиёнинг Тинч уммони соҳилларидаги тўртта йирик ороллар (Хоккайдо, Хонсю, Сикоку, Кюсю)да жойлашган мўъжизавий мамлакатдир. У ер шарининг кун чиқиш томонида бўлганлиги учун уни азалдан Кун чиқар мамлакат деб атайдилар. Умуман, бу ерда қуёшга алоҳида эътибор билан қаралади. Ҳатто давлат байроғи ва гербида ҳам қуёш рамзи — олтин хризантема тасвири акс этган. Япон атамаси қадимий манбааларда айтилишича, Ниппон сўзидан келиб чиққан экан.

Мамлакат заминини ташкил этувчи катта-кичик ороллар шимолда жанубга томон тизиб чиқилгандай, ажойиб жойлашган. Шимолида, айниқса Хоккайдо оролида қиш ниҳоятда совуқ, серқор келади. Жануб томони — Рюкю ороллари тропик иқлимли. Мамлакат об-ҳавоси бирмунча сернам бўлишига қарамай, асосан илиқ, серқуёш. У ерларда банан ва саго пальмалари яхши ўсади.

Умумий майдонининг олтидан беш қисми баланд ва тик ён бағирли тоғлар бўлиб, улар қалин ўрмонлар билан қопланган.

Бу ерга хос бўлган яна бир характерли жиҳат шуки, Япония сўнган-сўнмаган вулқонлар юрти ҳамдир. Фудзияма вулқони сўниб қолган бўлса-да, тоғлар орасида энг баланд чўққи, шунинг билан бирга муқаддас ҳисобланади. Японияда тез-тез зилзилалар бўлиб туриши оддий ҳолга айланган. Иссиқ сувли, шифобахш булоқлари ниҳоят кўп.

Аҳолининг деярли ҳаммаси денгиз соҳили бўйлаб чўзилиб кетган энсиз, серунум текисликларда истиқомат қилади. Мамлакатда шолипоялар, мевали боғлар, чойзорлар йил сайин кичрайиб, ўрнини ўсиб, кенгайиб бораётган шаҳарларга бўшатиб бермоқда.

Маълумки, Токио — жаҳондаги энг гўзал ва улкан шаҳарлардан биридир. Унда 12 миллиондан ортиқ аҳоли яшайди.

Ўрта асрларда жаҳонга бемисл вайронгарчиликлар келтирган босқинчилик урушлари ва мустамлакачилик асоратларидан ҳоли қолиши Япониянинг ҳозирги тараққиёти даражасида катта рол ўйнади. Бугунги кунда эса у жаҳондаги саноати ниҳоятда ривож топган мамлакатлар ичида ҳақли равишда пешқадамлар сафида бормоқда.

Японлар ўз ўтмишига фавқулодда эҳтиёткорлик билан муносабатда бўладиган ажойиб халқ. Ҳозирги кунларда ҳам мамлакат ичкариси, қишлоқ жойларида тоғлар орасидаги йўллар ёқасида қадимги будда ибодатхоналари, дид билан яратилган ҳовузли ва тош фонарли кичик-кичик боғларни, князлар қасрларини, томи учли қилиб похол билан ёпилган кўҳна деҳқонча уйларни учратиш мумкин.

Аҳоли турмуш тарзи европаликларникидан кескин фарқ қилади. Миллат ўзига хос алоҳида хусусиятларини эҳтиётлаб, сақлаб келади.

Тўғри, японлар мебель жиҳозларига унчалик ўч эмас. Ҳали-ҳануз хоналарнинг полига шоли похолидан нафис қилиб тўқилган бежирим тўшамалар солиш урф.

Улар ҳам ўзбекларга ўхшаб, уйга киришдан олдин пойабзалларини остонада ечиб қолдирадилар. Кўпчилик полда ўтириб овқатланишни, тўшак солиб ухлашни афзал билади. Шунинг учун ҳам улар уйнинг полини ниҳоятда покиза сақлайдилар.

Шубҳасиз мамлакат санъати ҳам бениҳоя юксак, энг муҳими ўзига хос. Турли гуллар ясашда японларнинг олдига тушадигани бўлмаса керак. Миллий спорт турларидан бир қанчаси жаҳонга машҳур бўлиб кетганини бугун оддий мактаб боласи ҳам билади.

Япониянинг фойдали қазилмалари, табиий заҳиралари деярли йўқ ҳисоби. Шу боис бўлса керак, халқ хўжалиги ташқи савдога ниҳоятда боғлиқ. Нефть, руда, ёғоч, дон ва бошқа хомашёларни асосан четдан олишига қарамай, турли мамлакатларга замонавий машиналар, аппаратлар, юқори сифатли газлама ва бошқа кўплаб саноат моллари чиқаради.

Японияда император ҳокимияти тан олинса-да, бироқ у Конституция билан чеклаб қўйилган, мамлакатни амалда Вазирлар Маҳкамаси бошқаради.

Матбуот материаллари асосида А. БОЙҚЎЗИЕВ тайёрлади.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ФОРУМ ОЧИЛДИ

ВАРШАВА. Бу ерда «Шарқу ғарб» бизнес форуми очилди.

Унинг ишида «Катта еттилик» давлатлари ҳамда Шарқий Европадаги 10 та мамлакат, жумладан, Россия, Беларусь, Қозоғистон ва Украинанинг ишбилармон доиралари вакиллари иштирок этмоқда.

ВАЗИЯТ БАРҚАРОРЛАШАЯПТИ

БЕЛГРАД. Боснядаги вазият ҳозирча барқарор турибди.

Томонлар ўт очмаслик тўғрисидаги шартномага амал қилаётган бўлсалар-да, айни пайтда ҳамла қилишга жадал ҳозирлик кўрмоқдалар.

МУХОЛИФАТ НОРОЗИ

ИСЛОМОБОД. Покистоннинг мухолифатдаги партиялари Беназир Бхутто ҳукумати сиёсатига норозилик билдириб, ялпи миллий ҳаракат бошлашларини маълум қилдилар.

Ҳаракатнинг аниқ бошланиш вақти ҳозирча айтилмаяпти. Мухолиф кучларнинг мамлакат президенти Форуқ Легарига ҳам даъволари бор.

МУЗОКАРАЛАР МУВАФФАҚИЯТСИЗ ТУГАДИ

НАЙРОБИ. Руанда ҳукумати билан Руанда ватанпарварлари фронти вакиллари ўртасидаги музокаралар муваффақиятсиз тугагач, мамлакат пойтахти ҳисобланган Кигали шаҳрида вазият яна кескинлашди.

Бу ердан қочиб кетаётган жабрдийдаларни ҳимоя қилиш учун БМТ кучларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ, деди АҚШ давлат департаменти вакили К. Шелли.

МУНОЗАРА САБАБИ

СЕУЛ. Яқинда Япония адлия вазирининг мамлакат ҳукумати иккинчи жаҳон уруши даврида босқинчилик билан шуғулланмаган, дея берган баёноти Жанубий Кореяда кескин мунозараларга сабаб бўлмоқда.

Ренхап ахборот маҳкамаси жаҳон ҳамжамияти тараққиётига ҳисса қўшишга, умидбахш ислоҳотларни амалга оширишга бел боғлаган Япония Вазирлар Маҳкамасида тарихни сохталаштирувчи бундай шахслар борлигидан таассуф билдирди.

ҚАЛЛОБЛАР ҚАТТИҚ ЖАЗОЛАНАДИ

Польша сейми истеъмол моллари ички бозорини тартибга солиш мақсадида янги қонун қабул қилди.

Бу қонун дунёдаги машҳур фирмалар товар ёрлиғи билан қалбаки маҳсулот ишлаб чиқараётган қаллоблар пайини қирқишга мўлжалланган. Янги қонунга биноан бегона товар белгисидан ноқонуний равишда фойдаланган шахс бир йилгача озодликдан маҳрум этилади.

ЖИНОЯТЧИЛАР ҚЎЛГА ОЛИНДИ

Испаниянинг фуқаролар гвардияси махсус кучлари гиёҳванд моддаларни сотиш билан шуғулланувчи йирик махфияни зарарсизлантирдилар.

Испаниянинг турли шаҳарларида халқаро Италия махфияси раҳбарлиги остида фаолият юритган 30 дан зиёд киши қўлга олинди. Улар Шимолий Африкадан Европага гиёҳванд моддалар келтириш билан шуғулланиб келган. 1993 йил давомида қонунбузарлар Марокашдан Европа мамлакатларига 115 тонна қорадори келтирганлар. Испания суд ҳокимияти ГФР, Италия ва бошқа мамлакатларда ана шу жиноий гуруҳ аъзоларини ҳибсга олиш учун полицияга 50 дан зиёд халқаро ордер берди.

ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛ

Ҳар йили май ойида Франциянинг кичик курорт шаҳри бўлмиш Канн икки ҳафта давомида жаҳон киносининг пойтахтига айланади.

12 май куни бу ерда 47-халқаро кинофестиваль очилди. Фестивалда дунёнинг 14 мамлакатидан 23 фильм «Олтин пальма новдаси» бош соврини учун беллашади. Анжуманда Россия кино усталари Н. Михальковнинг «Толиққан қуёш» ва А. Кончаловскийнинг «Ася ва олтин тухум туғадиган товуқ» фильмлари намойиш этилади.

ИҚТИСОДИЁТ ТУРҒУНЛИКДАН ЧИҚАЯПТИ

Европа ҳамжамиятига аъзо бўлган давлатлар иқтисодиёти 90-йилларда юз берган турғунликдан халос бўлмоқда.

Европа комиссияси мутахассисларининг маълум қилишича, бу йил иқтисодий ўсиш 1,6 фоиз, келгуси йил эса 2,5 фоиз бўлиши кутилмоқда. «Ўтган йил ишлаб чиқариш ҳажми 0,3 фоиз қисқарганини инобатга олсак, бу ўсиш анча сезиларли бўлади», деди Европа комиссияси раиси ўринбосари Хен Кристоферсен.

ҒАЛАТИ МУАММО

Яна беш ҳафтадан сўнг АҚШда кўплаб футбол ишқибозлари орзиқиб кутган жаҳон биринчилиги ўйинлари бошланади.

Айни пайтда бу футбол байрамига катта тайёргарлик ишлари кетмоқда. Бироқ, АҚШнинг йирик матбуот нашрлари вакиллари мусобақаларни ёритишдан бош тортмоқдалар. Уларнинг бундай қарорга келишига чемпионат ташкилотчиларининг журналистлар орасида сўров тарқатгани сабаб бўлди. Бу сўровномани тўлғазган журналист федераль қидирув бюроси ва полиция досьелари орқали ўтмиши текширилишига розилик билдириши лозим.

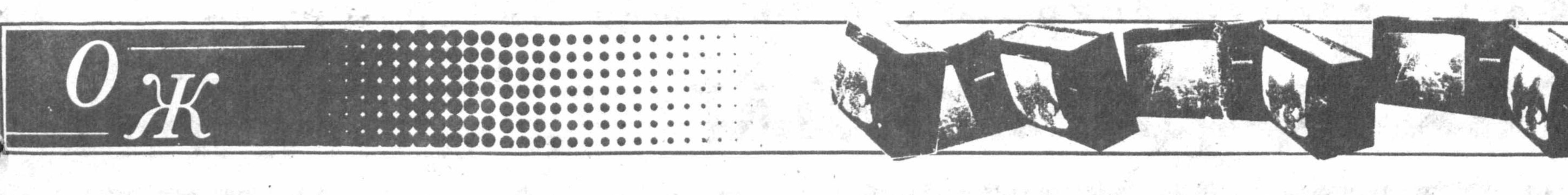

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 16. V

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 Ўсмирлар учун. «Гўзаллик гулшани». 18.40 «Бахтли онлар». Телефильм. 18.55 «Ислоҳот ва масъулият». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Шеърий дақиқалар. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Огаҳий номидаги Хоразм вилояти театри артистлари ака-ука Эшжоновлар куйлайди. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 «Аёл борки, олам мунаввар». Маърифий кўрсатув. 22.30 «Сирли соз соҳиби». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ўлмас Расулов. 23.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Билиб қўйган яхши». 20.10 «Йўлингиз бехатар бўлсин!». 21.10 «Оддий мўъжизалар». Фильм-концерт. 21.55 «Юзма-юз». Бадиий фильм.

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.00—18.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.30 Душанба куни детектив. «Спрут-5». Бадиий фильм (Италия). 1-серия. 19.25 Телефильм. 19.50 «Спрут-5». Бадиий фильмининг давоми. 20.55 «Ҳақиқат онлари». 21.50 «Сиз яратган боғ». 22.20 Спорт кўрсатуви. 22.30 «Сеҳрли гўзаллик сирлари». Телефильм. 22.55 «Тафсилотлар». 23.05 «Юлдузлар билан суҳбатда». 23.10—23.40 «Жаз-клуб».

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.10 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 26-серия. 18.40 «Миниатюра». 18.55 «Биз». В. Познернинг муаллифлик кўрсатуви. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 «Монолог». 20.40 «Сизга таъзим, остоналар». А. Петренко ва В. Жданкин. 21.25 «Спорт уик-энди». 21.40 «Матбуот-клуб». 23.00—23.35 Янгиликлар.

Сешанба, 17. V

● ЎзТВ I

6.30—8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.30 «Пилигрим» капитани». Бадиий фильм. 10.00 «Ёшлик» студияси. «Ёш тадбиркорлар». 10.30 Ўқув кўрсатуви. Математика. 11.00 «Фермер хўжаликлари истиқболи». 11.30 Теннис бўйича «Буюк Ипак йўли» халқаро турнири. 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Ёшлик» студияси. «Шижоат». 18.40 Мусиқий дақиқалар. 18.55 «Таълим ва ислоҳот». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Мусаввир». Телефильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 «Қўшиқларда севги васфи». Лирик концерт. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 «Илҳом» телевизион клуби. 22.20 «Марду майдон». Андижон вилоятидан кўрсатув. 23.40 «Ўзбекистон» ахбороти. 00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Улоқ». Телефильм. 20.00 «Имтиҳон арафасида». Бевосита мулоқот. 21.00 «Гул ва олқишлар».

«ОМАД» таништиради:

22.10 Эълонлар. «Киногоҳ».

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
«ОМАД» таништиради:

9.00 «Совға». 9.30 «Ҳар соҳадан бир шингил». 9.35 Эълонлар. 9.40 Видео-«О». 11.20 Эълонлар. 11.25 «Курьер». 11.40 «Эм-Ти-Ви»дан мусиқалар. 12.00 «Ҳар соҳадан бир шингил». 12.15 Эълонлар. 12.20 «Даракчи». 12.30 «4/8». Мусиқий кўрсатув. 12.50 Эълонлар. 13.00 «Видео-«О».

18.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.50 «Винил чангалзорлари». 20.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 318-серия. 21.10 Спорт кўрсатуви. 21.20 «Формула-1». Автопойга бўйича жаҳон чемпионати. «Монако Гран-приси». Монте-Карлодан кўрсатилади. 22.20 Криминал хабарлар экрани.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 «Қалдирғочлар баҳорда учиб келадилар». Бадиий фильм.

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.30 «Тонг». 17.50 «Ихтилоф». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 18.45 «Илк манбадан». 18.55 «Мавзу». 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 «Бомонд». 20.45 Ғалабанинг 50 йиллигига. Тирикларни чорлайман... «Отряд». Бадиий фильм (Литва киностудияси). Кўрсатувни Г. Шергова олиб боради. 22.40 «Матбуот-экспресс». 23.00 Янгиликлар. 23.35—00.20 1994 йил қўшиқлари.

Чоршанба, 18. V

ХАЛҚАРО МУЗЕЙЛАР КУНИ

● ЎзТВ I

6.30—8.45 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.45 «Сиёвуш ҳақида қисса». Бадиий фильм. 1-серия. 10.10 «Фасли ёз». Телефильм. 10.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика. 11.00 Эркин кураш бўйича Ўзбекистон чемпионати. 11.40 Лотин алифбоси. 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Солиқ инспекцияси фаолиятидан». 18.40 «Санъат олами». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Умрбоқий ва ҳамиша навқирон». «Ўзбектелефильм». Премьера. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 «Ислоҳотнинг ҳуқуқий асослари». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 «Оила». 22.15 Замонавий ўзбек қўшиқларининг «Анор» телевизион танлови. 23.15 «Ўзбекистон» ахбороти. 23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Спринт». 20.10 «Шаҳар юмушлари». 21.10 «Ғалати аёл». Бадиий фильм. 1-2-сериялар.

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 319-серия. 19.00 «Дабдурустдан ёки Газета воқеалари».

19.55—21.55
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

21.55 «Тафсилотлар». 22.05 Катталар учун мультфильм. 22.25 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.30 Спорт кўрсатуви. 22.35 «Санкт-Петербург мусиқаси». Н. А. Римский-Корсаков номидаги халқаро танлов. 23.40—00.10 «Сариқ сувости кемаси» клуби.

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.30 «Тонг». 18.00 «Ихтилоф». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 18.55 «Янги кишилар». «АвтоВАЗ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бош директори В. Каданников. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 Россия музейларининг Париж баҳори. 20.50 «Театр мавсуми». Телевизион бадиий фильм. 22.00 Янгиликлар. 22.35—23.05 «Академия».

Пайшанба, 19. V

● ЎзТВ I

6.30—8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.30 «Сиёвуш ҳақида қисса». Бадиий фильм. 2-серия. 10.10 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ). 10.20 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча». 10.55 «Алифбо сабоқлари». 11.25 «Ёшлик» студияси. «Истиқбол эгалари». 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Футбол майдонларида». 18.35 «Сиҳат-саломатлик». 19.05 «Ишбилармон». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Кашф этилаётган имкониятлар». 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 «Бир жуфт қўшиқ». Мусиқий кўрсатув. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 Бевосита мулоқот. 22.30 Ўзбек киносининг 70 йиллигига. «Ўтмишга назар». Кинокўрсатув. 23.30 «Ўзбекистон» ахбороти. 23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Табассум ила». Фильм-концерт. 20.30 «Тошкент оқшомлари».

«ОМАД» таништиради:

21.30 Эълонлар. «Киногоҳ».

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 320-серия. 20.40 «Ҳеч ким унутилмайди». 20.45 «Вилоятдан мактублар». 21.15 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида. 21.45 «Ностальжи» — барча авлодлар мусиқаси». 22.15 Криминал хабарлар экрани.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 «Парама». Бадиий фильм. 1-серия.

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.30 «Тонг». 17.55 «Ихтилоф». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия. 18.55 «Эҳтиёткор кишининг иқрори». Евгений Габрилович ўзи ва давр ҳақида. 3-қисм. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 «Останкино» телеканалида биринчи марта. «Бечора бой». Бадиий фильм (Италия). 22.10 «Матбуот-экспресс». 22.20 Юмор антологияси. 23.00—23.35 Янгиликлар.

Жума, 20. V

● ЎзТВ I

6.30—8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.30 «Суюнчи». Бадиий фильм. 9.45 «Дарахт ва унинг новдалари». Телефильм. 10.15 «Халқ миллий ўйинлари». Спорт кўрсатуви. 10.45 «Ҳофизлар хониш этганда». Мусиқий кўрсатув. 11.35 Болалар учун фильм. «Саёҳатлар эртаги». 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви. 18.10 «Шукрона». 18.45 Мушоира. «Мен сизни қўмсайман». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Дунё воқеалари. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 «Анъаналар этади давом». Мусиқий кўрсатув. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 «Навоийхонлик». 22.20 «Ўзбекистон» ахбороти. 22.45 Футбол бўйича ёшлар ўртасида Осиё чемпионатининг саралаш турнири. Ўзбекистон — Қирғизистон терма командалари. 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Кинотриада». 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 «Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм.

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
18.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.50 Киномарафон. «Севги — бу қувонч, севги — бу қайғу». Бадиий фильм (Франция). 21.40 «Амика веритас». Юристлар телетанлови.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 «Парама». Бадиий фильм. 2-серия.

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.30 Тонг». 17.40 «Инсон ва қонун». 18.15 «Европа билан мулоқот». Рукн премьераси. Кўрсатувни Д. Киселев олиб боради. 18.45 «Мўъжизалар майдони». 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 «Ҳаж». Маккага зиёрат. 21.00 «Ҳафтанинг машҳур кишиси». 21.20 «Детективлар клуби»да. «Ден Огаст». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-фильм. 22.20 «Матбуот-экспресс». 22.30 «Авто-шоу». 22.45 «Х» программаси. 23.00—23.35 Янгиликлар.

Шанба, 21. V

● ЎзТВ I

6.30—8.45 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.45 «Шум бола». Бадиий фильм. 10.15 «Умр зийнати». 10.45 Болалар учун. «Мусиқа менинг қалбим». 11.15 Юнон—Рим кураши бўйича Ўзбекистон чемпионати. 11.55 Ўсмирлар учун. «Ўйла! Изла! Топ!». 13.10 «Баҳодир Ражабов куйлайди». 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар учун. «Эртаклар яхшиликка етаклар». 18.40 Кинолавҳа. 18.45 «Ёшлик» студияси. «Йигитлар». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Чуст жилолари». Телефильм. 20.10 Оқшом эртаклари. 20.25 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчи қизлар ансамблининг концерти. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 Эълонлар. 21.30 «Қўшиқ ва кулги кечаси». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Нуриддин Ҳайдаров ва қизиқчи Мирза Холмедовлар. 22.30 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

● ЎзТВ II

19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида). 19.50 «Қалдирғоч». Фильм-концерт. 20.20 Болалар учун. «Табассум». 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти. 21.25 «Қўриқхона тепалигида». Бадиий фильм. 1-2-сериялар.

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
13.15—16.00
«ЎЗБЕКИСТОН» ТЕЛЕКАНАЛИ

13.15 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар». 13.25 Жаҳон ва биз. «Эртакка йўл». Бирлашган Араб Амирликларидан кўрсатув 14.05 «Би-Би-Си» янгиликлари (инглиз тилида). 14.20 «Истеъдод». Дамир Рўзибоев. 14.55 «Си-Эн-Эн» янгиликлари (инглиз тилида). 15.10 «Кашфиётлар оламида». 15.45 «Бу ажиб дунё».

18.00—19.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.20 Телеэкранда — премьера. «Алданган эр». Бадиий фильм. 20.50 «Шаҳарча». Дам олиш кўрсатуви. 21.15 «Мутлақо махфий». 22.05 Концерт. 22.20 Спорт кўрсатуви. 22.25 «Мерос». Телефильм. 22.50 «Юлдузлар билан суҳбатда». 22.55—23.30 «Маски-шоу».

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

17.15 «Бир боқишда муҳаббат». 17.55 «Рукн премьераси». 18.45 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Сенга маъқул бўлган жой». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси 3-серия. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгиликлар. 20.30 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Сенга маъқул бўлган жой». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 21.25 Буржлар туркумидан кўрсатув. 22.40 «Матбуот-экспресс». 23.00—23.35 Янгиликлар.

Якшанба, 22. V

● ЎзТВ I

6.30—8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 67—68-сериялар. 10.00 «Ватанимга хизмат қиламан». 10.30 «Сирли сандиқ». Телеўйин. 11.30 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Кўзларим йўлингда». Бадиий фильм.

12.55 «Ёшлар ва замон». 17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Дайди тўтининг қайтиши». Мультфильм. 18.10 «Ғазалхон ёшлигим». 18.45 «Юрт ҳақида қўшиқ». Бадиий-публицистик кўрсатув. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида). 20.00 Эълонлар. 20.05 Бекназар Дўстмуродов куйлайди. 20.55 Эълонлар. 21.30 «Ҳафтанома». 21.30 Эълонлар. 21.35 «Ойнаи жаҳонда...» 21.55 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». 23.15 Футбол бўйича ёшлар ўртасида Осиё чемпионатининг саралаш турнири. Ўзбекистон — Қозоғистон терма командалари, 24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ОМАД» таништиради:

17.00 «Рок» ҳақида. 17.30 «Ҳар соҳадан бир шингил». 17.40 «Совға». 18.10 Эълонлар. 18.20 Видео—«О». 20.00 Эълонлар. 20.05 «Курьер». 20.20 «Ҳар соҳадан бир шингил». 20.40 Эълонлар. 20.45 «4/8». Мусиқий кўрсатув. 21.15 «Даракчи». 21.25 Эълонлар. 21.35 Видео—«О».

● ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
12.00—16.00
«ЎЗБЕКИСТОН» ТЕЛЕКАНАЛИ

12.10 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар». 12.20 Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда. «Словакия». 13.00 «Рангинкамон» (тожик тилида). 13.30 «Би-Би-Си» янгиликлари (инглиз тилида). 13.45 «Немислар ҳаётидан». 14.20 «Жаҳон спорти». 14.30 «Си-Эн-Эн» янгиликлари (инглиз тилида). 14.45 «Чинсен» (корейс тилида). 15.15 «Дурдашен» (Ҳиндистон) телекомпаниясининг кўрсатуви. 15.45 «Бу ажиб дунё».

18.00—19.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 «Ксюша ҳузурида». 19.55 «Си-Би-Эс» кинотеатри. «Далил». Бадиий фильм. 21.45 «Чайка» парвоз этадими?» «Таганка»даги актёрлар ҳамкорликда яратган спектаклда.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 «Энди кетса кетаверсин». Бадиий фильм.

● «ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

17.55 «Нима? Қаерда? Қачон?». 19.00 «КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали Жан-Поль Бельмондони «Профессионал» бадиий фильмида таништиради (Франция). 21.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви. 21.50—23.45 Футбол. Россия кубоги. Финал. «Спартак». (Москва) — МАСК. «Лужники» катта спорт майдонидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.40) — Янгиликлар.

БУГУННИНГ МУАММОСИ

ИСРОФГАРЧИЛИК ДАВОМ ЭТАР ЭКАН...

Маълумки, Ўзбекистон ўз тараққиётида ижтимоий йўналтирилган, босқичма-босқич ўтиладиган бозор йўлини танлади. Бу иқтисодий танглика барҳам бериб, товарлар ва хизматлар мўл-кўллигини, иқтисодиётимизнинг гуллаб-яшнашини таъминлайдиган йўлдир. Президентимиз алоҳида таъкидлаганларидек, келажакда ана шу мақсадга эришиш учун республикада ҳамма нарса: табиий бойликлар, унумдор ер, қудратли иқтисодий, илмий-техникавий, инсоний ва маънавий салоҳият мавжуд. Лекин ушбу моддий бойликлару ишчи кучи ресурслари бизни автоматик равишда мақсадга эриштириб қўймайди ёки, айрим кишилар ўйлаганидек, уларни сотиб, бой яшаш мумкин, деб ҳисоблаш ҳам мутлақо хато.

Жумҳуриятимиз ҳудудидаги ресурслар анча хилма-хил ва кўп бўлса-да, бариси чекланган. Уни тўхтовсиз сотиш, исроф қилиш эса гуноҳдир. Шу боис халқимизнинг истеъмол буюмларга ва хизматларга чексиз ошиб борувчи талабини тўлароқ қондириш учун ижодий ёндашиб ишлашимиз, фан-техника ютуқлари, материал ва энергиянинг янги турлари, барча табиий ашёлар, меҳнат, пул ва моддий ресурслардан оқилона фойдаланишимиз, бунда, айниқса, тежамкорликка эътибор беришимиз зарур.

Тежамкорлик жуда муҳим ва қамрови кенг тушунча бўлиб, у ҳеч қачон аҳамиятини йўқотмаган. «Қобуснома»да ёзилишича, ота ўғлига насиҳат қилибди: «Эй фарзанд... молни жам этганингдан кейин яхши сақлагин ва ҳар бир ярамас иш учун сарф қилаверма, чунки молни сақлаш йиғишдан қийиндир. Ҳар ким харажатни киримдан оз қилса, ҳеч вақт қашшоқ бўлмайди ва уй асбобига халал етмайди». Ёки халқимизнинг ушбу мақолларини эслайлик: «Мол топгунча ҳисоб топ», «Бойлик даромад билан эмас, тежаш билан кўпаяди» ва ҳоказо. Буларнинг ҳаммаси тарихда аждодларимиз мазкур масалага қанчалик аҳамият берганини кўрсатади.

Тежамкорлик нафақат кундалик турмушимиз, балки ишлаб чиқаришнинг ҳамма жабҳаларига тааллуқлидир. Унинг, айниқса, иқтисодиётда ўзига хос ўлчами бўлиб, бу олинган маҳсулот, хизматлар, ялпи ва миллий даромадларнинг бирлигига сарфланган пул ва меҳнат харажатлари, энергия, материал ва фондлар сарфи билан ўлчанади. Агар маҳсулот тайёрлаш ва хизмат кўрсатишга қанча кам харажат қилинса, бойлигимиз шунча кўпаяди. Тежамкорлик ва исрофгарчилик бир иқтисодий ҳодиса ёки жараённинг бир-бирига қарама-қарши бўлган икки томонидир. Шунинг учун улар доимо йўлдош: тежамкорлик сусайган жойда исрофгарчилик авжига чиқади ёки аксинча. Биз бугунги кундалик ҳаётимизга танқидий кўз билан назар ташласак, тежамкорликнинг сусайгани, исрофгарчиликнинг эса кўпайгани сезилади. Мисол учун биргина ишлаб чиқариш соҳасини олиб кўрайлик. Исрофгарчиликлар ва беҳуда сарфлар натижасида фондларнинг унумдорлиги, яъни асосий ишлаб чиқариш фондининг ҳар бир сўми ҳисобига олинган миллий даромаднинг пасайиш ҳолати кузатилмоқда. Бу кўрсаткич 1980—1985 йилларда йилига бутун халқ хўжалигида ўртача 4,4 фоизни, саноатда 3,3, қишлоқ хўжалигида 8,8 фоизни ташкил этган бўлса, 1991 йилда эса халқ хўжалиги миқёсида 3,9 фоизни, саноатда 2,4, қишлоқ хўжалигида 10,2 фоизни ташкил этди. Давлат қурилиш-монтаж ташкилотларчда асосий фондларнинг ҳар бир сўми эвазига бажарилган иш миқдори 1981—1985 йилларда йилига ўртача 3,9 фоиз камайган бўлса, 1990 йилда 4,7, 1991 йилда эса 9,6 фоиз озайган.

Шу билан бирга, миллий даромаднинг ҳар бир сўмига сарфланган энергия миқдори ошиб бормоқда. Ана шу кўрсаткич 1981 — 1983 йилларда ўртача 0,9 фоизни ташкил этган бўлса, 1991 йилда 27,9 фоиздан ортди.

Саноат ва қурилиш корхоналари омборларида ўрнатилмай ётган машина ва асбоб-ускуналар миқдори ҳам камайиш ўрнига кўпаяётир. Агар уларнинг умумий суммаси 1986 йилда 151,7 миллион сўмга тенг бўлган бўлса, 1992 йилда 302,9 миллион сўмни ташкил этди. Уларнинг ичида чет эллардан валютага келтирилганлари бурноғи йили 31,6 миллион сўмга баробар бўлди. Ахир бу йирик мутахассислар, малакали ишчилар меҳнати билан яратилган халқ бойлигини исроф қилиш, уни йўқотиш эмасми?

Бунинг ўрнига биз республикамизда ишлаб чиқарилаётган ялпи миллий маҳсулотга сарфланган моддий харажатларни бир фоизга камайтирганимизда эди, миллий даромадни 2—3 миллиард сўмга кўпайтирган бўлардик. Зеро, бу қўшимча меҳнат ва сармоя талаб қилмайди, балки мавжуд ресурслардан қунт ва эътибор билан фойдаланишни тақозо этади.

Бизнинг фикримизча, тежамкорликнинг сусайиши, исрофгарчиликка йўл қўйилаётганлигига, бир томондан, меҳнаткашларнинг етарли даражада иқтисодий билимга эга эмаслиги, хўжалик раҳбарларининг эса кўп йиллар давомида қандай қилиб бўлмасин, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш режасини бажаришга интилиши сабаб бўлса, иккинчи томондан, бу борада рағбатлантирувчи иқтисодий механизмларнинг йўқлигидир. Айрим иқтисодчилар: «Бозор иқтисодиёти даврида тежамкорлик фойда миқдори ва нормасида ўз ифодасини топади», — дейишлари мумкин. Тўғри, ҳозирги танқислик пайтида маҳсулот таннархини ошириш ҳисобига, яъни хўжасизлик оқибатида келадиган зарарни истеъмолчи устига қўйиб фойда олаётган корхоналар кўплаб учраб турибди. Бироқ бу тежамкорликни ифода этмайди ва унга даъват қилмайди. Агар у маҳсулотни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва тежамкорлик натижасида олинсагина тежамкорликка ундовчи омил вазифасини бажариши мумкин.

Биз бу кичик мақолада тежамкорликни оширишга рағбатлантирадиган барча иқтисодий омилларни тушунтириш ва бу борада қатъий йўл-йўриқлар бериш ниятида эмасмиз. Мақсад: шу иқтисодий муаммога ҳамманинг эътиборини жалб қилиб, уни умумхалқ ҳаракатига айлантиришдир.

Ҳаммага аёнки, Япония— моддий ресурсларга жуда камбағал мамлакат. Лекин японияликлар ташқаридан келтирилган ва ўзларида мавжуд бўлган пул, моддий ва меҳнат ресурсларидан тежаб фойдаланишни биринчи ўринга қўйиб, бу юмушни умумхалқ ҳаракатига айлантира олган. Уларнинг ютуғи эса кўз олдимизда намоён бўлиб турибди. Шунинг учун, фикримизча, ҳар бир оилада, мактабда, Олий ва ўрта махсус таълим ўқув юртларида, ишхоналарда одамларни, айниқса, ёш авлодни тежамкорликка ўргатиш, уларни шу руҳда тарбиялашни йўлга қўйиш муҳим тарбиявий вазифа бўлмоғи лозим. Иқтисодиёт фанлари ва амалиёт ходимлари эса ўзаро ҳамкорликда ҳаётнинг ҳамма жабҳаларида тежамкорликни аниқ ҳисобга олувчи ўлчамлар ва кўрсаткичларни, тежамкорликни рағбатлантирадиган иқтисодий механизмларни ишлаб чиқиб, жорий қилишлари зарур, деб ҳисоблаймиз.

Зокир ЙЎЛДОШЕВ,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректорининг муовини, профессор.

● Мулоҳаза

БИРОВНИНГ АЙБИ УЧУН ЖАБРЛАНАЯПМИЗ

Охунбобоев туманининг «Дўрмон» жамоа хўжалигида туғилганман. Тақдир тақозоси билан ҳозир Тошкентда яшаяпман. Яқинда отамерос уйимга борсам, ҳовлимизни бузишларини айтиб қолишди. Бу ердан йўл ўтказилар эмиш. Бундан бир неча йил аввал колхозчиларга томорқа берилган-у, йўлга ер ажратиш унутилган. Ер ҳисобчисининг айби учун нега биз жабрланишимиз керак?! Катта-кичик раҳбарларга қилган мурожаатларимиз эътиборсиз қолмоқда. Ахир у уйнинг ҳар қаричида раҳматлик ота-онамиз ва биз, фарзандларнинг меҳнатимиз бор-ку! Бировнинг не машаққатлар билан тиклаган уйини бировнинг айби учун текислаб юбориш мумкин экан-да!

Т. БОЙМАТОВ.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ИНСТИТУТИ 1994 ЙИЛ УЧУН АСПИРАНТУРА ВА ДОКТОРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Кундузги ва сиртқи ўқиш учун "Жисмоний тарбия назарияси ва услубияти, спорт тренировкаси ва соғломлаштириш бадан тарбияси бўйича:

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда аспирантурага /9 та ўрин/ ўқиш учун 35 ёшдан, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда / 3 ўрин/ ўқиш учун 45 ёшдан ошмаган, танланган ихтисослиги бўйича олий ўқув юртини битиргандан кейин камида 2 йиллик амалий иш тажрибасига эга бўлган ва илмий-тадқиқот ишига қобилияти бор кишилар қабул қилинади.

Ёш мутахассис бевосита олий ўқув юртини имтиёзли диплом билан битиргандан сўнг олий ўқув юрти /факультет/ кенгашининг тавсиясига биноан аспирантурага кириш учун бўладиган имтиҳонларга қўйиладилар.

Аспирантурага кириш учун аризалар институт ректори номига қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда берилади:

ходимларни ҳисобга олиш варақаси /расми билан/, таржимаи ҳол;
охирги иш жойидан тавсиянома;
дипломнинг натариус томонидан тасдиқланган нусхаси ва синовлар варақасидан кўчирма;
охирги иш жойидан оладиган маош ҳақида маълумотнома /кундузги аспирантурага кирувчилар учун/.

Эълон қилинган илмий ишлар рўйхати, /босилиб чиққан илмий ишлари бўлмаган кирувчилар танланган ихтисослиги бўйича машинка ёзувида 20-25 бет ҳажмда илмий маъруза, реферат топширади, яшаш жойидан маълумотнома, тиббий маълумотнома.

Аспирантурага кирувчилар мутахассислик, фалсафа ва бирор чет тили бўйича /инглиз, немис, француз тиллари/ олий ўқув юртлари учун жорий этилган ўқув дастурлари ҳажмида танлов имтиҳонлари топширадилар.

Ариза ва ҳужжатлар 1994 йил 25 майгача қабул қилинади. Аспирантурага кириш учун 1 тур имтиҳонлари 1994 йил 1 июндан бошланади.

Докторантурага /3 та ўрин/ ёши 40 гача бўлган кишилар қабул қилинади. Докторантурага кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни 1 июнь 1994 йилгача топширишлари лозим.

Аспирантурага ариза ва ҳужжатлар 11 тур учун 25 октябргача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 1 ноябрдан бошланади.

Докторантурага кираётганлар докторантура очилган олий ўқув юрти ректори, илмий муассаса, ташкилот раҳбари номига қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда ариза топширадилар:

ходимларни ҳисобга олиш шахсий варақаси ва таржимаи ҳоли;
тадқиқот мавзуи бўйича илмий маъруза ва докторлик диссертациясининг кенгайтирилган режа лойиҳаси;
матбуотда эълон қилинган илмий ишлар, ихтиролар ва илмий-тадқиқот ишлари бўйича ҳисоботлар рўйхати /форма бўйича/;
бошқа ташкилотлардан келган шахслар учун иш жойидан берилган тавсифнома-тавсиянома.

Муҳаммад Раҳимхон—Феруз таваллудининг 150 йиллиги олдидан

МУБОРАК ҚАДАМЖОЛАР

Шу кунларда хоразмликлар, қолаверса, мамлакатимиз аҳли, қардош туркман ва қорақалпоқ биродарларимиз катта тараддудда: Муҳаммад Раҳимхон Баҳодирхони Соний—Феруз таваллудининг 150 йиллиги тўйи яқинлашмоқда.

Қадим Хиванинг ҳар бир тошига, шаҳар бағридаги барча обидаларга унинг қўли теккан, қадами етган, нафаси сингган. Ижодининг жўшқин онлари, аркони давлатдаги фаолияти кечган. Воҳанинг энг обод саройлари, мадрасаю масжидлар, растаю дўконлар, равон йўллар, кўчалар, гуллаган боғлар, серсув ариқлар, каналлар, мироблик иншоотлари, минтақамиздаги тўнғич пахта ва ёғ заводи у юрт сўраган йилларда барпо этилган.

Хонликдаги биринчи почта, касалхона, мактаб ва босмахонани ҳам Феруз қурдирган. Буларнинг бари бобокалонимизнинг кишилар кўз ўнгидаги мероси. Бироқ унинг бошқа бир ўлмас, туганмас мероси ҳам бор. Бу атоқли юртдошимиз битган «Ғазалиёти Феруз» мажмуаси; ўнлаб ғазаллари, муҳаммас, мусаддас ва маснавийлари, бастакорлар дили ва созига муҳрланган ўлмас қўшиқ ва наволари.

— Вазирлар Маҳкамасининг қарори оддий ҳужжатлардан эмас, — дейди Хива шаҳри ва тумани ҳокими Эркин Раҳмонов. — У жонажон юртимиз фуқароларига, қадриятларимиз ва анъаналаримизга, аждодларимизга чуқур меҳр-муҳаббат, ҳурмат-эътиборнинг ёрқин тимсоли, халқ ва ҳукумат якдиллиги, иноқлигининг яққол ифодаси. Биз бобомиз тўйига тараддудни анча эрта бошлаганмиз. У кишининг ҳаёти ва фаолиятига оид оқ ва қора доғларни аниқлаш, ўрганиш юзасидан тадқиқотлар ўтказдик. Унинг номи, эзгу ишлари билан боғлиқ асори-атиқалар, ижодий меросининг аҳволотини ўргандик. Пировардида бобокалонимиз уни пок ва асл сиймосида севгучи, ардоқлагувчи халқи бағрига қайтди.

Ферузнинг тўйи тантаналари шу йилнинг август ойида нишлонланади. Бу қутлуғ санага шаҳримиздаги табаррук қадамжолар таъмирланиб, обод этилади. Асосий бунёдкорлик ва ободончилик ишлари эса Кўҳна Аркда, Тош ҳовлида, Жума масжидда, Феруз мадрасасида, Қўша дарвозада, Саид Моҳирўйи Жаҳон мақбара-мадрасасида, хоннинг ёзги оромгоҳи Қибла Тозабоғ, Орқа Тозабоғда олиб борилади. Тўй шарофати билан амалга ошириладиган шу сингари эзгу ўй ва режалар, юмуш-вазифаларимиз анчагина. Тўй тароналари Ўзбекистонимиз бўйлаб тарқалиши шубҳасиз.

Саид Моҳирўйи Жаҳон ёдгорлик мажмуи Ферузнинг жисми абадий ором топган азиз даргоҳдир. Мазкур зиёратгоҳ биз қадам ранжида этган манзилгоҳларнинг дастлабкиси бўлди. Хамроҳларимиз эса Феруз ҳаёти, бой ижоди ва хонлик фаолиятини ҳаммадан кўп ўрганган ва билган кишилар: Хива ҳокимининг ўринбосари Арслон Отаев, Феруз номли мактабнинг директори Давлатёр Раҳимов. Давлатёр Феруз меросининг толмас ва синчков тадқиқотчиси. Ш. Матрасулов билан ҳамкорликда «Феруз: шоҳ ва шоир» китобини яратиб, Феруз ҳақидаги ҳақ сўзни баралла айтишди.

Мақбара-мадраса мутасаддиси 82 ёшли Саид Маҳмуд Нақиб Хўжа ҳам оддий кишилар тоифасидан эмас: Муҳаммад Раҳимхоннинг яқин қариндошларидан. Унинг дадаси Фаҳриддин Нақиб Исфандиёрхоннинг инонган кишиларидан ҳисобланган, бобоси Исмоил Нақиб Хўжа эса Феруз саройида 20 йилча нақиблик (ишбошқарувчи) лавозимида хизмат қилган.

Мадраса «Ичон қалъа» қўриқхонасидан қўл узатса етгудек масофа — серсув «Сирчали» ариғининг мажнунтоллари билан қопланган баҳаво соҳилида жойлашган. Дуойи-фотиҳадан сўнг Сайид ота бизни сағаналар жойлашган хоналарга бошлади.

— Дайлаб (аввал) Феруз бобомизга таъзим бажо келтирсак, — мурожаат қилдик отага.

Шунда кутилмаган ҳолат рўй берди. Имом-мударрис талмовсираб қолди. Аммо зум ўтмаёқ ўзини қўлга олди ва деди:

— Мана, хон ҳазратлари шу ерда ётибдилар, мана шу унинг қабри.

Ота қайта-қайта таъкидлаб кўрсатган сағана мадрасанинг асосий гумбази остидаги катта айвон тўрида уч бурчак ҳосил қилиб қурилган учта қабрнинг нисбатан кичикроғи. Йўл бошловчимизнинг тасдиқлашича энг тўрдаги қабрга хоннинг волидаи муҳтарамаси Биби Ҳожар бика, ундан хиёл қуйидаги катта мозорга падари-бузруквори Сайид Муҳаммадхон (1855—1863 йилларда Хива хони) қўйилган. Пойгакдагиси эса — Ферузнинг қабри.

Сайид Маҳмуд Хўжанинг чеҳрасини забт этган саросималик аломатлари буткул тарқагач, ҳоким муовини қулоғимга аста шипшиди:

— Қабр масаласида баҳслар юради. Учала сағаналарнинг бирида Феруз ётибди. Тарих фанлари номзоди, «Ичон-қалъа» музей-қўриқхонасининг директори Абдулла Абдурасуловнинг сўзига қараганда бундай мавҳумликларнинг барига тез кунда аниқ ва рад этилмайдиган далиллар билан хотима берилади.

Хиванинг сўнгги хонлари ва уларнинг авлод-аждодлари хилхонаси ҳамда унинг ёнидаги 76 ҳужрадан иборат кўркам мадраса биноси Муҳаммад Раҳимхон Сонийнинг бевосита кўрсатмасига биноан 1871 йили қуриб битказилган. Хоразм инқилоби (1920)гача у қадим Хиванинг энг обод ва гавжум зиёратгоҳлари, илм масканлари қаторида турди. Одамлар бу табаррук масканга руҳини поклаш учун келишарди. Шундан кейинги йилларда зиёратгоҳни ёпиб қўйишди.

1990 йили тамомила ташландиқ ҳолга келиб, деворлари нурай, моғорлай бошлаган собиқ мадраса ҳамда хилхона эшиклари қайта очилди, Маҳаллий ҳокимият маҳкамалари оз бўлса-да, маблағ топиб, обидани бир нави эпақага келтиришди. Саид Маҳмуд Хўжа (дарвоқе, у кишининг падари, яқинлари ҳам шу ерда ётишибди) эса етим ва боқувчисиз қолган болаларни атрофига тўплаб, шу ерда кичик бир хунархона очди, иймон-эътиқоддан ўгит бериш вазифасини ҳам зиммасига олди.

70 йиллик сургун, қийноқ ва хўрлашлардан сўнг хоннинг набираси (Муҳаммад Раҳимхоннинг иккинчи фарзанди Муҳаммаддиёр тўранинг ўғли Абдурасул тўра назарда тутилаяпти, А. С.) ҳам Украинанинг Кривой Рог шаҳридан меҳмонга бўлса-да келиб-кетиш бахтига муяссар бўлди.

Кўҳна Аркнинг шундоққина ёнида музей шаҳардаги энг гўзал кошоналардан бири — Феруз мадрасаси савлат тўкиб турибди. Обидани ёқалаб ҳар куни минглаб сайёҳлар ўтиб кетади, аммо остона ҳатлаб ичкарига ўтиша олмайди. Боиси, ёдгорлик таъмирга муҳтож.

—Бозор иқтисодиётининг долғали даврида яшаётган бўлсак-да, бобокалонимиз ҳаққи-ҳурмати унинг номи билан аталувчи даргоҳни шу ҳолича қолдиролмаймиз, эл суйган сиймоларни ҳокимият ҳам бошига кўтаради, — деди ҳоким Э. Раҳмонов. — Собиқ мадраса эшиклари яқин ҳафталар ичида зиёратчилар учун кенг очилади.

Ижодкорнинг не-не шоҳбайтлари битилган, басталаган вазмин наволари, дилтортар қўшиқлари янграган Қибла Тозабоғ кейинги бир-икки йил ичида яна кишилар тилига тушди. Хоразмда ўтроқлашган «Оқ мачитлик немислар» зеб берган Қибла Тозабоғ мажмуи қарийб ўз ҳолига қайтди. Шоҳ ва шоир боғини қайта бунёд этиш умумхалқ юмушига айланди. Бу ишларга ҳатто боғлар ва гуллар водийси — Фарғона меҳнаткашлари ҳам улуш қўшдилар.

Хивада Феруз боғи яккаю ягона эмасди. Эллигинчи йилларда сатҳи 40 гектарча собиқ оромгоҳ ҳудуди айрим ташкилотлар ва фуқароларга иморат қуриш учун бўлиб берилди.

«Орқа Тозабоғ» деб номланган у оромгоҳнинг кўринишидан қолган бир қисмини яхшилар бош бўлган Гиламчилик бирлашмаси жамоаси қайта тиклади.

Хуллас, шоҳ, шоир ва бастакор бобокалонимиз юбилейигача қилинажак ишлар кўлами катта. Тараддуд тадбирлари яқинда вилоят ҳокимлиги ўтказган дастлабки тўй кенгашида бафуржа келишиб олинди. Чунончи, унинг бой сиёсий, ижтимоий ҳамда маънавий меросини охиригача ўрганмоқ, қабрини эса тезда аниқламоқ, ҳаёт, маданият ва санъат гуллаб-яшнаган XIX асрнинг иккинчи ярми муҳитини — Феруз даври алломалари, олим ва фозиллар, шоир ва созандалар, полвон-қизиқчилар меросини ҳам тўй баҳона тадқиқ этмоқ, тантанага атаб ёдгорлик ва совға буюмлари ҳозирламоқ, шанбаликлар, истеъдодли ижодкорларнинг кўрик-танловларини ўтказмоқ, китоблар нашр этмоқ, воҳанинг турли жойларида, шунингдек, мамлакатимиз пойтахтида, Украина, Россиянинг бир қанча ҳудудларида, чет элда яшаётган авлод-аждодлари билан алоқани тикламоқ ҳам фарз, ҳам қарз вазифалардан саналмоғи зарурлиги таъкидланди. Ҳа, тўй иши бошлангунча!

Абдулла СОБИР.

ФЕРУЗ

ҒАЗАЛЛАР

Пайваста қоши шаклидур ул чашми жоду устина,
Бир чағрким ёзмиш қанот қасд айлаб оҳу устина.

Наззора қилғил орази узра хатиға ҳар замон,
Ғар мавжи жавҳар кўрмасанг бир соф кўзгу устина.

Меҳримиз ўлмишмудур гулгун шафақ ичра ниҳон,
Киймиш ва ё гулранг тўн ул шўх гулрў устина.

Кўнглум, нетонг, сиймобдек ҳар лаҳза қилса изтироб —
Ким, ул юз ўтидин эриб сув бўлғуси сув устина.

Лайливашимнинг ишқида мажнунлиғим кўрган киши
Ҳолимға кулгулар қилур изҳор, кулгу устина.

Хатдурму рухсори уза ёхуд мусаххар қилғоли,
Чин мулкининг келмишмудур афвожи ҳинду устина,

Зулфи хаттининг ҳажрида бошимға айларлар ҳужум,
Ғоятсиз андуҳу алам юз навъ қайғу устина.

Ёғду кун ўлди кўзларим олдида шоми тордек,
Айларға пинҳон юзларин чун ёзди гесу устина.

Ваҳ, найлайин, Феруз, ул қотил ғазаб ёйин чекиб,
Мужгон ўқин тез отгали чин солмиш абрў устина.

———

Қилдилар кўзум равшан орази дурахшонлар,
Комим этдилар ширин лаъли шаккарафшонлар.

Ноз ила карам айлаб мажлис ичра келдилар
Орази гулафшонлар, кокили нурафшонлар.

Ҳуснига берур зийнат бир-биридан афзунроқ,
Юзда холи ҳиндулар, лабда хатти райҳонлар.

Жонфизо табассумдин лабларин қилиб хандон
Қилдилар сўриб ҳолим неча лутфу эҳсонлар.

Лаъли жонфизолардин бўсалар ато айлаб,
Бердилар фироқ ичра хаста жонға дармонлар.

Нўш этиб майи гулранг мастлиғ қилиб ҳардам,
Бир-бири била ўйнаб чок этиб гирибонлар.

Сўз дуррин нисор айла мақдамиға, эй Феруз,
Базминг ичра келмишлар бу азиз меҳмонлар.

• Спорт, спорт, спорт

ЧЕМПИОНГА ХОС ЎЙИН

ЎЗБЕК футболининг етакчи жамоалари — «Нефтчи»—«Пахтакор» ўртасидаги ҳар бир ўйин, командалар ўйин жадвалида қайси ўринни эгаллаб туришганидан қатъий назар, ҳаяжонли дақиқаларга бой бўлади. Бу жамоаларнинг Фарғонадаги ўйини ҳақиқий футбол байрамига айланиб кетди. Фарғонадаги «Спартак» ўйингоҳи футбол ишқибозлари билан лиқ тўлди. Бу учрашувга водийнинг Андижон, Наманган шаҳарларидан ҳам ишқибозлар ташриф буюрганлиги ўйинга қизиқиш катта бўлганлигидан далолат беради.

Ўйин кутилганидек Ўзбекистон икки карра чемпионининг кучли ҳужумлари билан бошланди. Бу тез орада ўз самарасини берди. 4-дақиқада ҳужумни команда сардори Александр Тихонов бошлаб берди. Чап қанотдан уюштирилган Равшан Бозоров, Неъматилло Қутибоев ва Рустам Дўрмонов комбинацияси гол билан якунланди.

Орадан 3—4 дақиқа ўтгач Равшан Бозоров маҳорат кўрсатди. Меҳмонлар жарима майдонига ёриб кириб тўпни тўхтатмай, Павел Бугало қўриқлаётган дарвозанинг чап бурчагига йўналтирди.

Биринчи бўлим ўрталарига келиб, ўйиндаги вазият бироз тенглашди. «Пахтакор»чилар ҳам қарши ҳужум уюштира бошлашди. Ана шу ҳужумларнинг бирида мезбонлар жарима майдони яқинида меҳмонлар ҳужумчисига нисбатан қўполлик қилишади. «Пахтакор» ярим ҳимоячиси Николай Ширшов жарима тўпини усталик билан дарвозанинг ўнг бурчагига йўллади. «Нефтчи» дарвозабони Наримон Османов тўпнинг йўналишини кузатиб қолди, холос.

Биринчи бўлим тугалланишига чамаси беш дақиқа қолганида ўйингоҳ ишқибозлар ҳайқириғидан «портлади». Энди қонда бузиш навбати «Пахтакор»чиларга келди. Ўнг қанотдан Степан Атоян ошириб берган тўпни Равшан Бозоров боши билан дарвозага йўллади.

Қизиқарли учрашувнинг 2-бўлимида манзара деярли ўзгармади. «Нефтчи» гоҳ ўнг томондан, гоҳ чап қанотдан тўхтовсиз ҳужумлар уюштирди. Уларнинг бирида ҳимоячи Андрей Фёдоров ҳужум масъулиятини ўз зиммасига олди, унинг ошириб берган тўпини Равшан Бозоров зарб билан «Пахтакор» дарвозасига киритди. Бу Равшаннинг учрашувдаги учинчи тўпи эди. Учрашувни «Нефтчи» ярим ҳимоячиси маҳоратининг чинакам намойиши дейиш мумкин. «Пахтакор» дарвозасига 11-метрлик жарима тўпи белгиланди. А. Фёдоров эса имкониятни бой бермади.

Йирик ҳисобда ғалаба қозонишаётган фарғоналиклар ўйин ҳал бўлди, деб ўйлашганди, бундан «Пахтакор»нинг тажрибали ўйинчилари усталик билан фойдаланишди. Дастлаб Шуҳрат Мақсудов сўнгра Абдусаттор Раҳимов маҳорат кўрсатиб, ҳисобдаги фарқни 5:3 га етказишди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

* * *

Еттинчи ва саккизинчи турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди:

МҲСК — «Темирйўлчи» 2:1, «Янгиер» — «Гулистон»—5:0, «Трактор» — «Атласчи»—3:0, «Чирчиқ» —«Навбаҳор» —0:2, «Сурхон» — «Нурафшон»—0:3, «Сўғдиёна»—«Орол» —4:0, «Нефтчи» — «Политотдел» —3:1, «Наврўз» — «Пахтакор»—2:3.

«Гулистон»—МҲСК—1:0, «Темирйўлчи» — «Янгиер» —2:1, «Трактор»—«Навбаҳор»—0:0, «Чирчиқ» — «Атласчи»—0:2, «Сурхон» — «Орол»—2:1, «Сўғдиёна» — «Нурафшон» —1:2, «Наврўз»—«Политотдел» — 2:1.

Энди олий лига жамоалари қарийб бир ой муддатга танаффусга чиқишади. Навбатдаги тур учрашувлари 5 июнь куни ўтказилади. МҲСК — «Нефтчи», «Пахтакор» — «Навбаҳор», «Нурафшон» — «Темирйўлчи» ўртасидаги учрашувлар ғоят қизиқарли ўтиши кутилмоқда.

ТУРНИР ЖАДВАЛИ

		Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.	«Нефтчи»	7	6	1	0	20:8	13
2.	«Нурафшон»	8	5	2	1	15:5	12
3.	«Наврўз»	8	4	2	2	10:9	10
4.	«Навбаҳор»	8	3	4	1	12:9	10
5.	«Пахтакор»	7	4	1	2	15:10	9
6.	«Сўғдиёна»	8	3	3	2	12:8	9
7.	«Трактор»	7	3	3	1	6:3	9
8.	«Темирйўлчи»	7	3	2	2	9:7	8
9.	«Политотдел»	8	3	2	3	10:9	8
10.	«Янгиер»	8	2	3	3	11:7	7
11.	«Атласчи»	8	2	2	4	7:12	6
12.	«Сурхон»	8	2	1	5	7:13	5
13.	«Гулистон»	8	2	1	5	2:12	5
14.	МҲСК	7	1	3	3	5:9	5
15.	«Орол»	7	1	2	4	6:11	4
16.	«Чирчиқ»	8	1	0	7	4:19	2

ДАВЛАТ СУҒУРТА ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ

Уй жиҳозлари суғуртаси

Ҳар бир киши ўз хонадонига замонавий мебель, чиройли кийим, янги телевизор, идиш-товоқ, гилам ва бошқа уй-рўзғор буюмларини олиш учун кўп меҳнат ва вақт сарф қилади.

Шу билан бирга кўпгина ёнғин, иситиш системалари, сув қувури тармоқларининг бузилиши, қўшни хонадан сув оқиб чиқиши натижасида уй жиҳозларининг яроқсиз бўлиши ёки уларга зарар етиши ҳоллари учраб туради. Шунингдек, уй-рўзғор жиҳозларини ўғирлатиб қўйиш,баъзан доимий турар жойни ўзгартириш муносабати билан кўчиб кетаётганда уларга зарар етказиш ҳоллари бўлиши мумкин.

Агар сиз буюмларингизни ўз вақтида суғурта қилдирган бўлсангиз, у ёки бу ҳодиса туфайли кўрадиган моддий зарарингиз бирмунча кам бўлади.

Уй-рўзғор буюмларини 2 ойдан 12 ойгача ва 1 йилдан 5 йилгача муддатта исталган нархда суғурта қилдириш мумкин.

Уй-рўзғор буюмлари суғуртаси бўйича бадаллар суғурта суммасига боғлиқ равишда 0,8 фоиздан 5 фоизгача белгиланади.

Уй ҳайвонлари суғуртаси.

Фуқароларнинг шахсий мулки ҳисобланган уй ҳайвонлари-қўйлар ва эчкилар 1 ёшдан бошлаб, чўчқалар 6 ойликдан, қорамол 6 ойликдан, отлар, туялар 1 ёшдан бошлаб ихтиёрий суғурта қилиниши мумкин.

Ҳайвонлар ўғирлаш, касалликлар, табиий офатлар ва кўнгилсиз ҳодисалар натижасида нобуд бўлиш ҳолларидан суғурта қилинади.

Суғурта шартномаси 1 йилга тузилади.

Ихтиёрий суғурта шартномалари бўйича пулларининг миқдори ҳайвонларнинг зотини ҳамда семиз-ориқлигини ҳисобга олган ҳолда шартномавий (бозор) нархидан келиб чиқиб белгиланади. Суғурта тўловлари суғурта суммасининг 6 фоизи миқдорида белгиланади.

Агар сиз суғурта шартномаси тузган бўлсангиз уни ўз вақтида янги муддатта расмийлаштиришни унутманг.

Иморат суғуртаси

Фуқароларнинг хусусий мулки бўлган иморатлар мажбурий суғуртага қўшимча равишда исталган суммада кўнгилли тартибда ихтиёрий суғурта қилиниши мумкин. Суғурта суммаси келишилган нархларда белгиланади.

Кўнгилли суғурта қилиш унинг эгасига ёнғин, портлаш, яшин уриш, сув тошқини, зилзила, бўрон, жала, дўл, тўсатдан ер ости суви чиқиб кетиши, ана шу жой учун хос бўлмаган узлуксиз ёмғир ёки қалин қор ёғиши, иситиш системалари, сув қувури ва тозалаш тармоқлари аварияга учраганлиги, шунингдек, ёнғиннинг кучайиши ёки тўсатдан сув тошқин хавфи туғилганда қурилишларни ва бошқа жойга ўрнатиш зарур бўлиб қолган тақдирда вайрон бўлими ёки яроқсиз ҳолга келишдан кўриладиган зарарни бир мунча тўла ундириб олиш имконини беради.

Шартнома бир йил муддатта тузилади. Суғурта тўловлари суғурта суммасининг 0,30-0,35 фоиз миқдорида белгиланади. Агар сиз шартнома тузган бўлсангиз унинг муддатини ўз вақтида янгилашни унутманг.

Агар сизнинг дала ҳовлингиз, хусусий уй ёки бошқа иморатларингиз бўлса уларни ихтиёрий суғурталаш мумкин.

Фуқароларга қарашли дала ҳовлилар, иморатлар, хўжалик бинолари учун ихтиёрий суғурта бўйича шартномалар тузилади. Шартномалар фурқаролар билан келишилган нархда тузилади.

Суғурта тўловлари суғурта пулига нисбатан 0,35 фоизда олинади. Иморатлар ва иншоатлардан ташқари дала ҳовлингиздаги уй-рўзғор буюмларини ҳам келишилган нархда ихтиёрий суғурталаш мумкин. Суғурта тўловлари суғурта пулига кўра 0,8 дан 5 фоизгача олинади.

Булардан ташқари дала ҳовлингизда жойлашган асаларилар, мевали дарахтлар ва уй ҳайвонларига ҳам ихтиёрий суғурта бўйича шартномалар тузилади.

Шартномалар 1 йил муддатга тузилади.

Фуқаролар! Давлат суғурта бошқармаси сизни ишончли кўмакдошингиздир, унинг хизматидан кенг фойдаланинг! Зарур бўлиб қолган пайтларда унинг ёрдамидан мамнун бўласиз.

Қўшимча маълумотлар учун суғурта маҳкамаларига мурожаат қилишингиз мумкин.

ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ - ХАЛҚ ХИЗМАТИДА !

1994 йилнинг 1 январидан ҳаёт суғуртаси шартномаларини тузган вилоятимиз фуқароларини ижтимоий ҳимоялаш мақсадида давлат суғурта ташкилотлари суғурта муддати тугаганда мижозларга тўланадиган суғурта пуллари миқдорини қуйидагича оширади:

- бутун суғурта муддатига бадаллар бир йўла тўлаб қўйилса:

1 йилга - 30 фоиз
3 йилга - 75 фоиз
5 ва бундан кўп йилга - 150 фоиз

- бадаллар ҳар ойда тўлаб борилса:

3 йилда тузилган шартнома бўйича - 60 фоиз
5 ва ундан кўп йилга тузилган шартномалар бўйича - 75 фоиз

Бундан ташқари, 1991 йилдан ҳаёт суғуртасидан тузилган шартномалар бўйича суғурта муддати тугаганда мижозларга тўланадиган суғурта пулларининг оширилган миқдори сақланиб қолади.

Ўзингизни қизиқтирган масалалар юзасидан шаҳар ёки туман давлат суғурта муассасаларига ёхуд тўғридан -тўғри Тошкент вилояти давлат суғурта бошқармасига мурожаат қилишингиз мумкин.

Тел.: 78-22-73, 78-41-67.

Тошкент вилояти давлат суғурта бошқармаси.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

خلق سوزی

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов, навбатчи — С. Рустамов.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г.—955 80332 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6 Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 21.40.